LESSUGGESTIES PATRICK

April is de maand van de filosofie. Speciaal voor deze gelegenheid schreef Annelies Verbeke het boek *Patrick*. In dit verhaal maken kinderen kennis met de fantasierijke Katinka, die in haar hoofd van alles tot leven wekt. Zoals haar aap Patrick, met wie ze geweldige avonturen beleeft. Als Katinka haar nieuwe vrienden Mira en Mauro over Patrick vertelt, twijfelt de een over zijn bestaan en is de ander net zo enthousiast als zij. Wie heeft er gelijk? Is Patrick echt of bestaat hij alleen in Katinka's hoofd?
Patrick is het eerste kinderboek van Annelies Verbeke en zet kinderen aan het denken over de scheidslijn tussen de waarheid en fantasie. Het boek wordt afgesloten met vragen die leerlingen aan het denken zet over het thema van de maand van de filosofie: het uur van de waarheid. Deze lesbrief nodigt uit om actief én klassikaal met filosofische vraagstukken aan de slag te gaan.

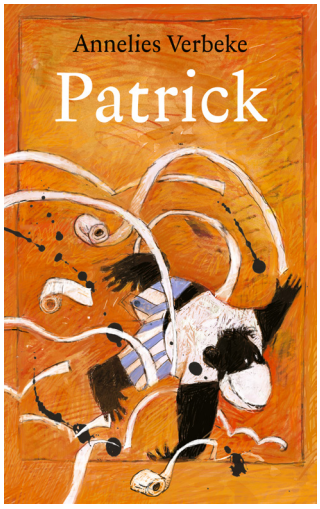

Auteur: Annelies Verbeke
Illustrator: Charles Michels
ISBN: 9789045124490
Em. Querido's Uitgeverij/Singel Uitgeverijen, Amsterdam 2020

ONTWIKKELINGSGEBIED:
FILOSOFIE,
TAALONTWIKKELING,
ORIËNTATIE OP JEZELF EN DE WERELD

DUUR OPDRACHT:
10 MINUTEN

KLASSIKAAL

Geloof je het zelf?

Blik tijdens een klassikaal gesprek terug op het verhaal. Bespreek met de leerlingen dat je soms dingen gelooft waarvan je niet zeker weet of ze waar zijn. Hoe komt dat? Kunnen leerlingen voorbeelden noemen van situaties die zij zelf hebben meegemaakt en waarin zij iets geloofden waar ze niet helemaal zeker over waren? Hoe kwam het dat ze dat geloofden? En wat zorgde voor twijfel? Tijdens het lezen van *Patrick* werden de leerlingen waarschijnlijk een paar keer op het verkeerde been gezet. **Stel vragen om te ontdekken waar de grens tussen waarheid en verzinsel lag:**

- Wat was je eerste gedachte toen Katinka over Patrick vertelde?
- Veranderde je mening toen Katinka's opa zei dat Patrick bestond?
- Stel dat Katinka een foto van Patrick had laten zien: had je haar dan geloofd?
- Wat dacht je toen Katinka Patrick ging halen? En toen ze met gescheurde kleren naar beneden kwam?
- Had je Katinka's verhaal eerder geloofd als Patrick een hond was? En als hij een leguaan was?
- Hoe kwam het dat je tijdens het verhaal aan het twijfelen werd gebracht?

Wat is de waarheid?

ONTWIKKELINGSGEBIED:
TAALVAARDIGHEID,
KUNSTZINNIGE ORIËNTATIE

NODIG:
PEN EN PAPIER

DUUR OPDRACHT:
20 – 30 MINUTEN

INDIVIDUEEL EN KLASSIKAAL

Laat de leerlingen individueel een kort verhaal schrijven over een gebeurtenis in de klas of op school (denk aan een schoolreisje, sportdag of maandafsluiting) waar iedereen een herinnering aan heeft. Let op: alle leerlingen schrijven een verhaal over dezelfde gebeurtenis. Hoe gedetailleerder ze deze omschrijven, hoe beter. Schrijf eventueel hulpvragen op het bord waarmee leerlingen de herinnering kunnen terughalen: Wat gebeurde er? Hoe ging je er naartoe? Met wie was je? Welke kleding droeg je? Wat droegen anderen? Maakte je iets bijzonders mee? Gebeurde er ook iets met anderen? Wat vond je het grappigst?

Lees de verhalen van de leerlingen en selecteer er een aantal waarin duidelijk naar voren komt dat iedereen zich de belevenis op een andere manier herinnert. Laat de schrijvers van deze verhalen hun verhaal voorlezen en bespreek ze na met de klas. **Stel aanvullende vragen om met de leerlingen te ontdekken wat de waarheid is:**

- Niet alle verhalen zijn precies hetzelfde, terwijl ze wel dezelfde dag beschrijven. Hoe kan dat?
- Bestaat er één waarheid, of zijn er meerdere?
- Waarom is de waarheid niet voor iedereen hetzelfde?
- Hoe komt het dat een gebeurtenis op zoveel verschillende manieren beleefd kan worden?

ONTWIKKELINGSGEBIED:
TAALVAARDIGHEID,
KUNSTZINNIGE ORIËNTATIE

NODIG:
PEN EN PAPIER

DUUR OPDRACHT:
30 MINUTEN

KLASSIKAAL

Fantasiekampioen

Geef leerlingen de opdracht om drie gebeurtenissen op te schrijven die ze hebben meegemaakt. Let op: twee van deze gebeurtenissen zijn echt waar, eentje is fantasie. Het tweede deel van deze opdracht vindt plaats op het schoolplein of in de gymzaal. Hier gaan de leerlingen in tweetallen tegenover elkaar staan met in hun hand een pen en het papier waarop de drie gebeurtenissen staan. Ze vertellen elkaar om de beurt de drie verhalen, die ze hebben opgeschreven, zo overtuigend mogelijk. Vervolgens raden ze van elkaar wat het fantasieverhaal is. Als de leerling die tegenover ze staat niet raadt wat het fantasieverhaal is, krijgt de leerling die dat verhaal verzonnen (en overtuigend gebracht) heeft een punt. De leerlingen houden zelf hun puntentelling bij op hun blaadje. Daarna schuiven ze een plek door, zodat iedereen tegenover een andere klasgenoot staat. Opnieuw delen ze de verhalen met elkaar en raden ze het fantasieverhaal. Herhaal dit meerdere rondes. Wie aan het einde van het spel de meeste punten verzameld heeft, is de fantasiekampioen.

Stel de leerlingen terug in de klas reflectievragen over de opdracht:

- Wat was makkelijk aan de opdracht? En wat moeilijk?
- Werd het makkelijker om elkaar te overtuigen naarmate je de verhalen vaker verteld had?
- Welke tips kan de kampioen (of de kampioenen) geven?
- Zijn er nog meer leerlingen die hun tactiek willen delen?
- Waren er leerlingen die hun eigen fantasieverhaal begonnen te geloven? Hoe kwam dat?

ONTWIKKELINGSGEBIED:
TAALVAARDIGHEID,
KUNSTZINNIGE
ORIËNTATIE

NODIG:
WERKBLAD, SCHAAR

DUUR OPDRACHT:
50 MINUTEN

IN GROEPJES

Broodje aap

Nu de leerlingen geoefend hebben in het overtuigend brengen van een verhaal, gaan ze hun vaardigheden in een toneelstukje verwerken. Knip de kaartjes op het werkblad uit. Hierop staan tien onwaarschijnlijke gebeurtenissen die wel en niet echt gebeurd zijn. De kaartjes waar broodje aap op staat, zijn verzonnen. Deel de klas op in groepjes en laat elk groepje een kaartje trekken. Vervolgens maken ze een zo overtuigend mogelijk toneelstukje bij het kaartje dat ze getrokken hebben.

Tips om de klas te overtuigen:

- Is je verhaal waar? Zoek er extra informatie over op die je kunt gebruiken in het toneelstuk.
- Laat iemand een expert spelen die met redenen komt waarom het echt waar is.
- Gebruik zoveel mogelijk details in het toneelstuk. Als je het heel precies kunt vertellen, dan moet het toch wel waar zijn?

Broodje aap vervolg

- Laat bewijzen zien. Een stukje uit de krant, een voorwerp of een verhaal op internet.
- Beantwoord vragen uit het publiek. Wel weer zo overtuigend mogelijk, natuurlijk.

Als leerlingen hun toneelstukjes hebben voorbereid, voeren ze ze om de beurt op. Na elk toneelstuk stemt de klas af of ze het geloven of niet. Het groepje dat toneelspeelde, vertelt vervolgens of het verhaal waar is of niet.
Had (het grootste deel van) de klas het goed geraden? Wat geloofden de leerlingen wel? En wat niet? Waarom? Waren de toneelstukjes die echt waren helemaal waar? Of hebben deze groepjes ook wat fantasie gebruikt om het verhaal tot leven te wekken? Welke conclusies trekt de klas aan het eind van de les als het gaat om iemand overtuigen van een verhaal? Hoever liggen fantasie en de waarheid bij elkaar vandaan?

COLOFON Deze lesbrief is een uitgave van Em. Querido's Uitgeverij • *Patrick* is het kinderfilosofieboek van de Maand van de Filosofie • **Illustraties** Charles Michels • **Redactie** Firma Fluks • **Vormgeving** Mariska Schotman. Vind deze en meerdere lesbrieven op www.naarschoolmetquerido.nl.

Broodje aap

1	Er bestaan horloges die achteruitlopen. Op deze horloges staan de cijfers vaak in omgekeerde volgorde, zodat je ze makkelijker kunt aflezen.	WAAR!
2	Er zijn de laatste jaren steeds vaker walvissen in de Noordzee te zien. Volgens biologen komt dat meestal omdat ze verdwaald zijn.	WAAR!
3	In een natuurgebied vlakbij Rotterdam zijn zeven wilde flamingo's neergestreken. Experts denken dat ze ontsnapt zijn uit een dierentuin.	WAAR!
4	In Londen speelde een vrouw viool terwijl ze aan haar hersens geopereerd werd. Handig, want zodra ze stopte met spelen, wisten de artsen dat ze iets verkeerds hadden aangeraakt.	WAAR!
5	In Japan werd een man opgepakt omdat hij 5800 fietszadels had gestolen. Tegen de politie zei hij dat hij ermee begon omdat hij stress had op zijn werk. Later deed hij het voor de lol. Hij werd pas na 25 jaar gepakt!	WAAR!

Broodje aap vervolg

6

Jaren geleden heeft een Amerikaanse vrouw haar natte hond in de magnetron gestopt. Het dier ontplofte waarop de vrouw de magnetronfabrikant aanklaagde. Ze won de rechtszaak en is nu miljonair.

BROODJE AAP

NIET WAAR!

7

In Thailand haalde een studente elke dag eten bij een goedkoop eetkraampje. Na een aantal weken kreeg ze last van erge buikpijn. In het ziekenhuis maakten ze foto's. Wat bleek? Haar buik zat vol met wormen die haar maag langzaam opaten.

BROODJE AAP

NIET WAAR!

8

In de Veluwse bossen is een bruine beer gespot. Een boswachter zag hem voorbijlopen op de beelden van zijn wildcamera. Hij denkt dat er nog meer zullen volgen. Door de opwarming van de aarde zoeken steeds meer dieren nieuwe woongebieden.

BROODJE AAP

NIET WAAR!

9

In Amsterdam schrokken twee ouders zich rot: hun achtjarige zoon zat in bad met een pinguïn! Hij was op schoolreisje naar Artis geweest en had het dier stiekem in zijn rugzak mee naar huis genomen.

BROODJE AAP

NIET WAAR!

10

In Amerika is een dertigjarige man overleden in zijn slaap. Onderzoek van artsen wees uit dat hij is vergiftigd door de gassen van zijn eigen scheten. Hij volgde een streng bonendieet waardoor hij extreem veel last had van giftige winderigheid.

BROODJE AAP

NIET WAAR!